

Okruhy k prijímacím skúškam z predmetu Slovenský jazyk a literatúra

Test na prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry bude zostavený podľa štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy. Pri príprave je potrebné sústrediť sa na nasledovné problémy a javy:

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- písanie veľkých písmen, vybrané slová
- zápis priamej reči
- spodobovanie
- rozdeľovanie slov
- rytmické krátenie
- interpunkcia

Vzorová otázka:

Vetu odpíšte, doplňte správne písmená a čiarky. Slovo fotografické rozdeľte na slabiky.

Ke- si osvojíte fotografické v-denie môžete sa pomal- začať venovať aj konkrétn-m druhom mot-
vov.

Významová rovina jazyka, slovná zásoba

- synonymá, homonymá, antonymá, frazeológia
- odvodzovanie, skladanie, skracovanie slov
- prenášanie významu
- združené pomenovania
- rozlíšenie spisovných a nespisovných slov

Vzorová otázka:

Zloženým slovom nie je slovo:

a/ horolezci

b/zemeguľa

c/zemepis

d/odvážlivci

Tvarová rovina jazyka

- rozdelenie slovných druhov, rozlišovanie slovných druhov vo vetách
- ohýbanie slov – časovanie a skloňovanie
- určovanie gramatických kategórií a vzorov
- podstatné mená, skloňovanie, rozdelenie na konkrétne a abstraktné, životné, neživotné, vzory podstatných mien
- prídavné mená, skloňovanie, stupňovanie, rozdelenie na akostné, vzťahové, prívlastňovacie, vzory prídavných mien, stupňovanie
- zámená, skloňovanie, rozdelenie
- číslovky, skloňovanie, rozdelenie
- slovesá, časovanie, rozlišovanie plnovýznamových a neplnovýznamových slovies
- príslovky, rozdelenie, stupňovanie
- predložky, ich pravopis
- spojky, rozlišovanie priradovacích a podradovacích spojok
- častice
- citoslovčia
- určovanie neohybných slovných druhov vo vete

Vzorová otázka:

Určte všetky slová vo vete ako slovný druh, vyhľadajte sloveso a dajte ho do podmienovacieho spôsobu.

Čokoláda pravdepodobne znižuje riziko cievnych ochorení.

Skladobná rovina jazyka

- určovanie hlavných a vedľajších vetných členov
- vety z hľadiska obsahu
- rozlišovanie jednoduchých viet a súvetí

Vzorová otázka:

Vety roztried'te na holé, rozvité a s viacnásobným vetným členom:

Brieždi sa. Vstávame. Vyrážame skoro. Alena sa vracia z výletu domov. V pralese žijú kajmany, tukany a papagáje. V tejto oblasti sa môžeme pohybovať po vlastných alebo loďou.

Sloh

- slohové postupy, štýly a útvary
- tvorba krátkych administratívnych textov

Vzorová otázka:

Napíšte text pozvánky, téma je ľubovoľná.

Čítanie s porozumením

- pochopenie a reprodukcia textu
- vyhľadávanie básnických umeleckých prostriedkov
- vyjadrenie svojho estetického zážitku
- vyhľadávanie informácií v texte, porozumenie, vyjadrenie hlavnej myšlienky
- transformácia textu z jedného žánru do iného
- sformulovanie vlastného názoru, argumentácia

Literatúra

- literárny druh, literárny žáner
- základné pojmy literatúry
- rým, druhy rýmov (združený, striedavý a obkročný)
- reprodukcia a porozumenie textu, vedieť vyjadriť čitateľský zážitok

Poézia

- nadpis, rým, prirovnanie, zdobenina, personifikácia, metafora, refrén,
- balada
- ľudová pieseň, jej druhy – ľubostná, regrútska, zbojnícka, vojenská, koleda, pracovná...
- zľudovená pieseň
- óda
- sonet
- druhy lyriky

Próza

- dej, literárna postava, nadpis, odsek, kapitola, dialóg
- prozaické žánre
- rozprávka – fantastická, realistická, zvieracia
- ľudová, autorská rozprávka, nonsens
- povesť – heraldická, historická, miestna
- legendy, báje
- encyklopédie
- príslovia, porekadlá, pranostiky, hádanky, anekdoty
- bájka
- príbehy zo života detí, dievčenský a chlapčenský román
- dobrodružná a detektívna literatúra, fantasy, western, robinsoniáda
- denník
- literatúra faktu, vedecko-populárna literatúra

Dráma

- divadelná hra, bábková hra, rozhlas, televízia
- animácia
- dejstvo, obraz, dialóg
- druhy bábkových hier – marionetové, maňuškové, javajkové
- scenár
- komédia, tragédia, muzikál

Vzorová otázka:

Andrej Sládkovič – Nehaňte ľud môj (úryvok)

Nehaňte ľud môj, že je ľud mladý,
klebetárski posmievači!
V mladom veku sa ide do vlády,
starému sila nestačí;
keď predkov nemal – a či ich nemal,
ktorí prežili čas zlatý?
Čo bys sa mu ty zato posmieval?
Na potomkov on bohatý.

Napíšte ideu básne. Akú funkciu majú v texte opytovacie vety a ako voláme tento umelecký prostriedok? Vyhľadajte a pomenujte aspoň dva umelecké prostriedky, povedzte, aký rým používa básnik.